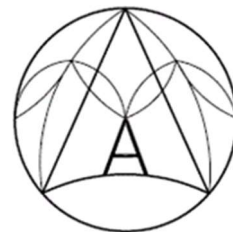

Ülle Jõgar
PhD, botaanik-dendroloog
OÜ Aktiniidia
ylle.oma@gmail.com

SISUKORD

1.	SISSEJUHATUS.....	3
2.	TAIMKATTE ÜLEVAADE.....	4
2.1.	TAIMKATTE ÜLDINE ISELOOMUSTUS.....	4
2.2.	DEKORATIIVSED TAIMELIIGID	4
2.3.	INVASIIVSED VÕÕRLIIGID	4
2.1.	KAITSEALUSED TAIMELIIGID	5
3.	SOOVITUSED ROHTTAIMESTIKU HOOLDAMISEKS	6
4.	KOKKUVÕTE.....	7
5.	LISAD	8
LISA 1.	FOTOD	8
LISA 2.	ROHTTAIMELIIKIDE NIMEKIRI	12
LISA 3.	VIIMSI MÕISAPARGI SKEEM.....	17

1. SISSEJUHATUS

Taimkatte ülevaate ala asub Viiksi vallas Viiksi alevikus Viiksi mõisa pargi ja Mõisa tee 1 kinnistutel (katastriüksused 89001:010:3504 ja 89001:010:3316). Vaadeldavate kinnistute pindalad on 122334 ja 17671 m². Viiksi mõisapargi kinnistu sihtotstarve on 100% üldkasutatav maa, Mõisa tee 1 sihtotstarve on 90% ühiskondlike ehitiste ja 10% transpordimaa. Ala asub piirkonnas, kus on eramajad ja leidub ka ühiskondlikke hooneid (joonis 1).

Joonis 1. Viiksi mõisapargi asukoht on märgitud punase joonega. Alus: Maa-ameti kaardiserveri ortofoto.

Käesoleva töö eesmärk on anda hinnang Viiksi mõisapargis kasvavatele rohttaimedele ja taimekooslustele ning anda soovitusi edaspidiseks hooldamiseks.

Välivaatlused viidi läbi 9. ja 12. mail ning 21. juulil 2023 botaanik-dendroloog Ülle Jõgari poolt.

Töö koosneb tekstilisest ülevaatest, alal tehtud fotodest (lisa 1), rohttaimeliikide nimekirjast (lisa 2) ja PDF ning DWG formaadis Viiksi mõisapargi skeemist (lisa 3).

2. TAIMKATTE ÜLEVAADE

2.1. TAIMKATTE ÜLDINE ISELOOMUSTUS

Taimkatet vaadeldi 9. ja 12. mail ning 21. juulil 2023 Ülle Jõgari poolt. Vaadeldav ala hõlmab ca 14 hektarit, mis on suuremal või vähemal määral inimtegevusest mõjutatud. Tegemist on regulaarselt hooldatud pargiga, kus leidub nii avakooslusi, puisniiduilmelisi poolvarjulisi alasid, kui ka tihedamaid puistuid. Veerežiim on valdavalt parasniiske, aga kohati leidub perioodiliselt liigniiskeid kohti. Suurema osa inventuuri käigus registreeritud liikidest moodustavad eesti looduslikud taimeliigid. Sissetoodud taksonid, millest osa on siin naturaliseerunud, rikastavad pargi floorat ja ei ole muutunud invasiivseteks. Siin kasvab üks looduslikku tasakaalu ohustav taimeliik – verev lemmalts, mille isendid tuleks hävitada. Viimsi mõisapargi taimkate kuulub Jaanus Paali „Eesti taimkatte kasvukohatüüpide klassifikatsiooni 1997“ alusel kultuurtaimkonda (8.) parkide ja aedade taimestu klassi (8.2.) parkide ja aedade tüübirühma (8.2.1.).

2.2. DEKORATIIVSED TAIMELIIGID

Viimsi mõisapargis on liigirikas rohurinne. Eriti värviküllane ja on alustaimestik kevadel mais, mil õitsevad lisaks looduslikele liikidele nagu valge- ja kollane ülane, tähtheinad, kanakoole, jänesekapsas ning lepiklill ka naturaliseerunud lõokannused, kuldtähed ja siniliiliad. Väga dekoratiivne on ka õitsev karulauk, mida leidub siin rohkesti. Veekogude ääres õitsevad lisaks looduslikule varsakabjale ka varsakabja topeltõielised kultuurvormid ja püüavad pilku laialehine hundinui, kollane võhumõök ja väikeseviljane jõgitakjas. Lehtdekoratiivsed on sõnajalad. Siin kasvavad laane-, naiste- ja maarjasõnajalg.

2.3. INVASIIVSED VÕÖRLIIGID

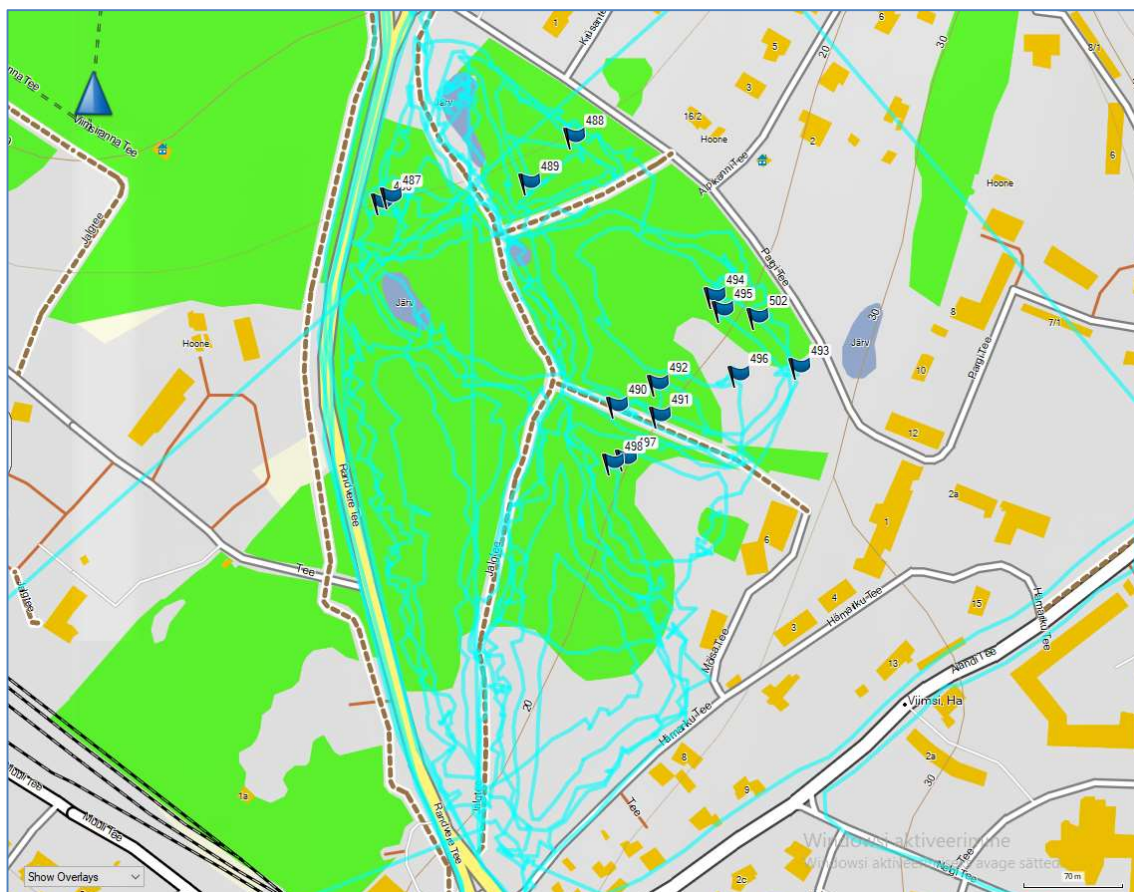
Invasiivsetest võõrliikidest leiti verevat ja väikeseõiest lemmaltsa, hobuoblikat ning tõlkjat ehk Rakvere raibet.

“Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide nimekirja” (Keskkonnaministri määrus nr 126, vastu võetud 07.10.2004) kuulub nendest liikidest ainult verev lemmalts, kelle leiukoht on kantud GPS-koordinaatidega kaardile (joonis 3). Selle liigi isendid tuleks hävitada.

Ülejäänud siit leitud võõrliigid, mis on nimetatud 2005. aastal välja antud Keskkonnaministeeriumi väljaandes „Invasiivsed võõrliigid Eestis“ esinevad alal üksikute isenditena ja neid pole kaardile kantud.

2.1. KAITSEALUSED TAIMELIIGID

Kaitsealustest taimeliikidest leiti ala ülevaatus käigus rohkesti karulauku (*Allium ursinum*), mille kogumike asukohad on tähistatud joonisel 3.

Joonis 3. Garmin GPS seadmega salvestatud karulaugu ja vereva lemmaltsa kasvukohad.

nr	koordinaadid		liik	ohtrus
486	N59° 30.209'	E24° 49.705'	karulauk	rohkesti
487	N59° 30.211'	E24° 49.711'	karulauk	20m Ø
488	N59° 30.234'	E24° 49.845'	karulauk	10m Ø
489	N59° 30.217'	E24° 49.812'	karulauk	6m Ø
490	N59° 30.132'	E24° 49.877'	karulauk	asurkonna läänepoolne punkt
491	N59° 30.128'	E24° 49.908'	karulauk	asurkonna idapoolne punkt
492	N59° 30.141'	E24° 49.906'	karulauk	asurkonna põhjapoolne punkt

493	N59° 30.147'	E24° 50.009'	karulauk	asurkonna idapoolne punkt
494	N59° 30.174'	E24° 49.948'	karulauk	asurkonna läänepoolne punkt
495	N59° 30.169'	E24° 49.954'	karulauk	20m Ø
496	N59° 30.144'	E24° 49.965'	karulauk	asurkonna lõunapoolne punkt
497	N59° 30.112'	E24° 49.883'	karulauk	asurkonna idapoolne punkt
498	N59° 30.111'	E24° 49.874'	karulauk	asurkonna läänepoolne punkt
502	N59° 30.166'	E24° 49.979'	verev lemmalts	1 generatiivne isend

Karulauk (*Allium ursinum*) on kolmanda kaitsekategooria taimeliik, mis on hajusalt levinud kogu Eesti territooriumil. See liik on metsataim, mis kasvab lubjarikkal mullal salumetsades, võsastikes ja puisniitudel, enamasti varjulistes kasvukohtades. Karulauk kuulub Eesti Punase Raamatu (2018) ohulähedaste taimeliikide kategooriasse. Ohustavateks teguriteks loetakse metsaraiet ja kogumist toidutaimena. See liik õitseb peamiselt mais, juunis valmivad seemned ja juuli alguseks, kui lehed kolletuvad, on vegetatsiooniperiood lõppenud. Karulaugu kogumike asukohad on märgitud aruandes joonisel 3 lipukestega ja Viimsi mõisapargi skeemil (lisa 3) rohelise värviga.

EELIS-e andmebaasi andmetel on Viimsi mõisapargis ka kurrulise tuhmiku (*Anomodon rugelii*) (lk II) leiukoht. See on haruldane sammal, mis kasvab varjulistel kividel ja puutüvedel. See liik kuulub Eesti punase raamatu (2018) ohualdiste taimeliikide kategooriasse. Käesoleva inventuuri käigus alal esinevaid samblaliike ei registreeritud.

Kaitsoovitused: vältida raietegevust ja lehtpuude mahavõtmist ning valgus- ja niiskusrežiimi muutmist liigi kasvukohtades. Inimesi tuleks teavitada, et puudel ja kividel ronimisega võivad nad kahjustada seal kasvavaid kaitsealuseid samblaliike.

https://eseis.ut.ee/efloora/Eesti-vte/species/Anomodon_rugelii.html

3. SOOVITUSED ROHTTAIMESTIKU HOOLDAMISEKS

Üldine soovitus, mis on välja toodud ka muinsuskaitseameti kodulehel olevas juhendis, et parkide äärealadel ja lilleaasadel tuleb üldjuhul esimest korda niita siis, kui taimed on õitsenud ning nende viljad on valminud – mitte enne juuli keskpaika. Teist korda tuleks niita septembris. Niidetud hein tuleks alalt eemaldada. See soovitus on kohane suuremal osal Viimsi mõisapargi territooriumist.

Mõnevõrra sagedamini tuleks niita alad, kus leidub rohkesti oblikaid. Need alad on tähistatud mõisapargi skeemil lisa 3. roosa värviga. Siin kasvavate oblikate hulgas leidub vähesel määral ka hobuoblikat, mis on invasiivne võõrliik, aga oblikate perekonnas on veel mitmeid kõrgekasvulisi ja suhteliselt kiiresti levivaid liike, mille seemnelist paljunemist on soovitatav piirata. Plaani märgitud alad võiks esimest korda niita juuni viimasel (ala mis kattub karulaugu kasvualaga juuli esimesel) dekaadil ja teist korda augustis.

Viimsi mõisapargis tuleks regulaarselt (keskmiselt 1...2 nädalase intervalliga, põuase ilma puhul harvem) niita teede ja lillepeenarde servad 1...2 m laiuselt ja mänguväljaku piirkond. Tiikide ja teede vaheline riba tuleks samuti niita sagedasti, et vaated veekogudele oleksid avatud. Tiikide vastaskaldad on soovitatav jätta niitmata, et ka kaldataimed saaksid võimaluse õitseda ja viljuda.

4. KOKKUVÕTE

Viimsi mõisapargi taimkate on mitmekesine. Vaadeldavast alast ca 3,6 ha on looduslik rohumaal ja 7,7 ha metsamaal. Siin kasvavad nii rohumaadele, kui ka metsakooslustele, nii kuivale kui ka niiskele kasvukohale iseloomulikud taimeliigid. Inventuuri käigus registreeriti 178 taimeliigi esinemine. Lisaks kodumaistele taksonitele leiti mitmeid sissetoodud taimeliike, millest neli on metsistunud kultuurtaimed ja kuus kultuurtaimed, mis ei ole siin laialt levinud. Invasiivseid võõrliike on ainult neli ja need ei ole domineerimas.

Rohttaimedest leidub siin rohkesti karulauku, mis on III kaitsekategooria kaitsealune taimeliik, mille kasvukohad on tähistatud aruandes joonisel 3 lipukestega ja Viimsi mõisapargi skeemil (lisa 3) rohelise värviga. EELIS-e andmebaasi andmetel leidub Viimsi mõisapargis kurrulist tuhmikut, mis on II kaitsekategooria sammal. See liik kasvab tavaliselt kas puutüvedel või kividel.

Siinsed taimekooslused on pika aja jooksul inimtegevusest mõjutatud ja keskmise looduskaitse väärtusega.

Aruanne sisaldab lisaks tekstilisele osale fotosid (lisa 1), rohttaimeliikide nimekirja (lisa 2) ja PDF ning DWG formaadis Viimsi mõisapargi skeemi (lisa 3).

5. LISAD

LISA 1. FOTOD

Foto 1. Valged ja kollased ülased (9. mai 2023)

Foto 2. Lepiklilled (9. mai 2023)

Foto 3. Kevadeine värviküllus (9. mai 2023)

Foto 4. Jänesekapsas õitsemas (12. mai 2023)

Foto 5. Invasiivne võõrliik – verev lemmalts (21. juuli 2023)

Foto 6. Rohulaugu sigisibulatega õisik (21. juuli 2023)

Foto 7. Kõrgekasvuliste oblikate kogumik niidul (21. juuli 2023)

Foto 8. Teede ääred on niidetud sagedamini kui ülejäänud ala (21. juuli 2023)

LISA 2. ROHTTAIMELIIKIDE NIMEKIRI

nr	ladinakeelne nimetus	eestikeelne nimetus	staatus
1	<i>Achillea millefolium</i>	harilik raudrohi	
2	<i>Aegopodium podagraria</i>	harilik naat	
3	<i>Agrostis gigantea</i>	suur kastehein	
4	<i>Agrostis stolonifera</i>	valge kastehein	
5	<i>Alchemilla sp</i>	kortsleht	
6	<i>Alisma plantago-aquatica</i>	harilik konnarohi	
7	<i>Alliaria petiolata</i>	salukõdririk	
8	<i>Allium oleraceum</i>	rohulauk	
9	<i>Allium ursinum</i>	karulauk	LK III
10	<i>Alopecurus pratensis</i>	aas-rebasesaba	
11	<i>Anemone nemorosa</i>	võsaülane	
12	<i>Anemone ranunculoides</i>	kollane ülane	
13	<i>Anthriscus sylvestris</i>	mets-harakputk	
14	<i>Arctium tomentosum</i>	villtakjas	
15	<i>Arrhenatherum elatius</i>	kõrge raikaerik	
16	<i>Artemisia vulgaris</i>	harilik puju	
17	<i>Athyrium filix-femina</i>	naistesõnajalg	
18	<i>Barbarea arcuata</i>	kaarkollakas	
19	<i>Bellis perennis</i>	kirikakar	metsistunud kultuurtaim
20	<i>Bromus inermis</i>	ohtetu luste	
21	<i>Bunias orientalis</i>	harilik tõlkjas	invasiivne võõrliik
22	<i>Calamagrostis epigeios</i>	jäneskastik	
23	<i>Caltha palustris</i>	varsakabi	
24	<i>Caltha palustris 'Flore plena'</i>	varsakabi 'Flore plena'	kultuurtaim
25	<i>Calystegia sepium</i>	tara-seatapp	
26	<i>Campanula glomerata</i>	kerakellukas	
27	<i>Campanula latifolia</i>	laialehine kellukas	
28	<i>Campanula patula</i>	harilik kellukas	
29	<i>Campanula persicifolia</i>	suureõieline kellukas	
30	<i>Campanula rotundifolia</i>	ümaralehine kellukas	
31	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	hiirekõrv	
32	<i>Cardamine pratensis</i>	aas-jürilill	
33	<i>Carduus crispus</i>	kähar karuohakas	
34	<i>Carex caespitosa</i>	mätastarn	
35	<i>Carex echinata</i>	tähttarn	
36	<i>Carex hirta</i>	karvane tarn	
37	<i>Carex leporina</i>	jänestarn	
38	<i>Carex spicata</i>	lakktarn	

39	<i>Centaurea jacea</i>	arujumikas	
40	<i>Cerastium fontanum</i>	harilik kadakkaer	
41	<i>Chelidonium majus</i>	vereurmarohi	
42	<i>Chenopodium album</i>	valge hanemalts	
43	<i>Chinodoxa luciliae</i>	sinine kirgaslill	kultuurtaim
44	<i>Chrysosplenium alternifolium</i>	lepiklill	
45	<i>Cirsium arvense</i>	põldohakas	
46	<i>Cirsium oleraceum</i>	seaohakas	
47	<i>Cirsium vulgare</i>	tuliohakas	
48	<i>Corydalis solida</i>	harilik lõokannus	
49	<i>Crepis biennis</i>	kaheaastane koeratubakas	
50	<i>Crepis paludosa</i>	soo-koertubakas	
51	<i>Dactylis glomerata</i>	harilik kerahein	
52	<i>Deschampsia caespitosa</i>	luht-kastevars	
53	<i>Dryopteris filix-mas</i>	maarjasõnajalg	
54	<i>Echinops sp</i>	mesiohakas	kultuurtaim
55	<i>Elymus repens</i>	harilik orashein	
56	<i>Epilobium sp</i>	pajulill	
57	<i>Equisetum pratense</i>	aasosi	
58	<i>Festuca gigantea</i>	suur aruhein	
59	<i>Festuca pratensis</i>	harilik aruhein	
60	<i>Festuca rubra</i>	punane aruhein	
61	<i>Filipendula ulmaria</i>	angervaks	
62	<i>Filipendula vulgaris</i>	angerpist	
63	<i>Gagea lutea</i>	kollane kuldtäht	metsistunud kultuurtaim
64	<i>Galium album</i>	valge madar	
65	<i>Galium aparine</i>	roomav madar	
66	<i>Galium boreale</i>	värvmadar	
67	<i>Galium uliginosum</i>	lodumadar	
68	<i>Galium verum</i>	hobumadar	
69	<i>Geranium palustre</i>	soo kurereha	
70	<i>Geranium pratense</i>	aas-kurereha	
71	<i>Geranium pusillum</i>	madal kurereha	
72	<i>Geranium robertianum</i>	haisev kurereha	
73	<i>Geum rivale</i>	ojamõõl	
74	<i>Geum urbanum</i>	maamõõl	
75	<i>Glechoma hederacea</i>	maajalg ehk kassiratas	
76	<i>Glyceria fluitans</i>	harilik parthein	
77	<i>Heuchera sp</i>	helimikpööris	
78	<i>Hieracium sp</i>	hunditubakas	
79	<i>Humulus lupulus</i>	humal	

80	<i>Hypericum maculatum</i>	kandiline naistepuna	
81	<i>Hypericum perforatum</i>	liht-naistepuna	
82	<i>Impatiens glandulifera</i>	verev lemmalts	invasiivne võõrliik
83	<i>Impatiens parviflora</i>	väikeseõiene lemmalts	invasiivne võõrliik
84	<i>Iris pseudacorus</i>	kollane võhumõõk	
85	<i>Juncus articulatus</i>	läikviljane luga	
86	<i>Juncus effusus</i>	harilik luga	
87	<i>Knautia arvensis</i>	äiatar	
88	<i>Lamium album</i>	valge iminõges	
89	<i>Lamium purpureum</i>	verev iminõges	
90	<i>Lapsana communis</i>	linnukapsas	
91	<i>Lathyrus pratensis</i>	aas-seahernes	
92	<i>Lemna minor</i>	väike lemmel	
93	<i>Leontodon autumnalis</i>	sügisene seanupp	
94	<i>Leucanthemum vulgare</i>	harilik härjasilm	
95	<i>Lilium martagon</i>	kirju liilia	metsistunud kultuurtaim
96	<i>Linum catharticum</i>	aaslina	
97	<i>Lolium perenne</i>	karjamaa raihein	
98	<i>Lotus corniculatus</i>	harilik nõiahammas	
99	<i>Luzula pilosa</i>	karvane piiphein	
100	<i>Lychnis flos-cuculi</i>	käokann	
101	<i>Lycopus europaeus</i>	harilik parkhein	
102	<i>Lysimachia vulgaris</i>	harilik metsvits	
103	<i>Lythrum salicaria</i>	kukesaba	
104	<i>Matricaria discoidea</i>	lõhnav kummel	
105	<i>Matricaria perforata</i>	kesalill	
106	<i>Matteuccia struthiopteris</i>	laanesõnajalg	
107	<i>Medicago falcata</i>	sirplutsern	
108	<i>Medicago lupulina</i>	humallutsern	
109	<i>Mentha arvensis</i>	põldmünt	
110	<i>Milium effusum</i>	saluhein	
111	<i>Moehringia trinervia</i>	harilik võsalill	
112	<i>Mycelis muralis</i>	jänesealat	
113	<i>Myosotis scorpioides</i>	soo-lõosilm	
114	<i>Myosoton aquaticum</i>	vesitähthein	
115	<i>Oxalis acetosella</i>	jänese kapsas	
116	<i>Paris quadrifolia</i>	ussilakk	
117	<i>Pastinaca sylvestris</i>	harilik moorputk	
118	<i>Peltiphyllum peltatum</i>	kilpjas kilpleht	kultuurtaim
119	<i>Phalaris arundinacea</i>	päideroog	
120	<i>Phleum pratense</i>	harilik timut	

121	<i>Plantago lanceolata</i>	süstlehine teeleht	
122	<i>Plantago major</i>	suur teeleht	
123	<i>Poa angustifolia</i>	ahtalehine nurmikas	
124	<i>Poa annua</i>	murunurmikas	
125	<i>Poa compressa</i>	lapik nurmikas	
126	<i>Poa nemoralis</i>	salunurmikas	
127	<i>Poa palustris</i>	soonurmikas	
128	<i>Polygonatum sp</i>	kuutõverohi	
129	<i>Polygonum arenastrum</i>	harilik linnurohi	
130	<i>Potamogeton natans</i>	ujuv penikeel	
131	<i>Potentilla anserina</i>	hanijalg	
132	<i>Prunella vulgaris</i>	käbihein	
133	<i>Puschkinia scilloides</i>	harilik puškiinia	kultuurtaim
134	<i>Ranunculus acris</i>	kibe tulikas	
135	<i>Ranunculus auricomus</i>	kuldtulikas	
136	<i>Ranunculus fallax</i>	virvatulikas	
137	<i>Ranunculus ficaria</i>	kanakoole	
138	<i>Ranunculus repens</i>	roomav tulikas	
139	<i>Rumex acetosa</i>	hapuoblikas	
140	<i>Rumex confertus</i>	hobuoblikas	invasiivne võõrliik
141	<i>Rumex crispus</i>	kärnoblikas	
142	<i>Rumex longifolius</i>	koduoblikas	
143	<i>Rumex obtusifolius</i>	tõmbilehine oblikas	
144	<i>Rumex thyrsiflorus</i>	aasoblikas	
145	<i>Sagina procumbens</i>	lamav kesakann	
146	<i>Scilla sibirica</i>	stsilla ehk sinilillia	metsistunud kultuurtaim
147	<i>Scirpus sylvaticus</i>	metskõrkjas	
148	<i>Scrophularia nodosa</i>	sealõuarohi	
149	<i>Silene alba</i>	valge pusurohi	
150	<i>Silene dioica</i>	punane pusurohi	
151	<i>Sonchus oleraceus</i>	harilik piimohakas	
152	<i>Sparganium microcarpum</i>	väikeseviljane jõgitakjas	
153	<i>Stachys sylvatica</i>	mets-nõianõges	
154	<i>Stellaria graminea</i>	oras-tähthein	
155	<i>Stellaria holostea</i>	mets-tähthein	
156	<i>Stellaria media</i>	vesihein	
157	<i>Stellaria nemorum</i>	salu-tähthein	
158	<i>Tanacetum vulgare</i>	soolikarohi	
159	<i>Taraxacum officinale</i>	võilill	
160	<i>Thalictrum flavum</i>	kollane ängelhein	
161	<i>Torilis japonica</i>	jaapani harjasputk	

162	<i>Trifolium pratense</i>	aasristik	
163	<i>Trifolium repens</i>	valge ristik	
164	<i>Turritis glabra</i>	lehmakapsas	
165	<i>Tussilago farfara</i>	paiseleht	
166	<i>Typha latifolia</i>	laialehine hundinui	
167	<i>Urtica dioica</i>	kõrvenõges	
168	<i>Valeriana officinalis</i>	palderjan	
169	<i>Verbascum nigrum</i>	must vägihein	
170	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	allikmailane	
171	<i>Veronica beccabunga</i>	ojamailane	
172	<i>Veronica chamaedrys</i>	külmamailane	
173	<i>Veronica longifolia</i>	pikalehine mailane	
174	<i>Veronica serpyllifolia</i>	liivateelehine mailane	
175	<i>Veronica spicata</i>	kassisaba	
176	<i>Vicia cracca</i>	harilik hiirehernes	
177	<i>Vicia sepium</i>	aed-hiirehernes	
178	<i>Viola arvensis</i>	põldkannike	

LISA 3. VIIMSI MÕISAPARGI SKEEM

